

Спостереження за вагітними хворими на краснуху, показали, що діти у них хворіли на катаракту, мали вади серця, глухоту, мікроцефалію, вади нирок, наднирників, кишечнику, аномалії скелета.

За даними Dudgeon (1967), ризик виникнення природжених вад розвитку у нащадків при краснусі досягало 50%, якщо мати хворіла в першій місяць вагітності; 20% - якщо захворювання почалося на 8-12 тижні вагітності; в 7% - на 13-14 тижні і 8% на 16-17 тижні. Народження мертвих дітей і самовикидні складають 15% у хворих на краснуху в перші тижні вагітності [2].

Цитомегаловірус викликає мікроцефалію, сліпоту, розумову відсталість, смерть плода.

Токсоплазма викликає гідроцефалію, мозкові кальцифікати, мікрофтальм (малий розмір очного яблука), атрофію зорового нерва, катаракту, запалення судинної оболонки ока, порушення процесів окостеніння, ендокринні розлади.

Захворювання на різних етапах вагітності токсоплазмозом і лістеріозом призводить до виникнення тяжких вад: ураження центральної нервової системи, очей, скелета, внутрішніх органів, вух, розщеплення м'якого і твердого піднебіння, "заяча губа", косопалість та інші вади кінцівок.

Подібні вади можуть виникати від лістеріоза, якщо жінки хворі в перший період вагітності. М. Федотова (1967) виявила, що у 6 із 109 вагітних хворих на лістеріоз діти були з аномаліями розвитку (природжений вивих стегна, кривошия та ін.), у одного, який народився мертвим, була велика кількість вад скелета та внутрішніх органів.

Збудник сифілісу на ранніх етапах викликає розумову відсталість, глухоту, різноманітні висипи на шкірі і слизових оболонках, збільшення печінки і селезінки, запалення судинної оболонки очей; на пізніх етапах внутрішньоутробного розвитку спостерігається зміна зубів, помутніння рогівки, глухота, деформація кісток, викривлення трубчастих кісток.

При інфекціях, які викликані вірусом герпеса спостерігається ураження нервової системи, серцево-судинні порушення, висипи на шкірі, слизовій оболонці рота і рогівці очей.

Отже, стан довкілля має вирішальне значення для попередження деградації самої людини і спадкових захворювань. Дія різних факторів довкілля призводить до виникнення невідомих раніше в природі генетичних, токсикологічних, алергічних, ендокринних та інших захворювань. Без знання біологічних зв'язків між організмом людини і довкіллям та розуміння їх взаємодій неможливо розкрити етіологічні синдроми захворювань, застосувати ефективні заходи щодо запобігання і лікування.

Література

1. Гайченко В.А., Гайченко В.А., Коваль Г.М., Журавльов Є.П. Основи безпеки життєдіяльності людини: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: МАУП, 2006. – 440 с.

2. Маруненко І.М., Горяна Л.Г., Неведомська Є.О. Роль спадковості та навколишнього середовища в генезі захворювань: науково-метод. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл., педагог. і соц. працівників. – К.: Вітас, 2010. – 64 с.

3. Медико-біологічні основи валеології: Навч. посіб. / за ред. П. Д. Плахтія. – Кам'янець-Подільський, 2000. – 408 с.

Мелаш В.Д., Шишкіна Ю.О., Мелаш А.Б.

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ БІОЕТИЧНИХ ПОНЯТЬ ЯК УМОВА ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Характерною ознакою нашого часу є зростаюча взаємозалежність людини і природи. Людина, її здоров'я, умови праці та побуту майже цілком підпорядковані соціальним і природним законам.

Саме тому дуже важливо, щоб наука про життя загалом, і біоетика зокрема, стала невід'ємною частиною світогляду кожної людини. Біоетика, як міждисциплінарна наука, дає змогу розкрити уявлення про єдність усього живого на Землі, про самоцінність життя будь-якого організму з усією різноманітністю видів, розкрити необхідність гуманного ставлення до рослин та тварин, які також знаходяться в інформаційно-енергетичному просторі нашої планети. Біоетика, як наука про етичне ставлення до всього живого, охоплює проблеми стосунки людей (медична біоетика: питання біотехнологій, генної інженерії, взаємовідносини лікаря та пацієнтів), а також проблеми взаємозв'язку людини та тварини (допустимі форми стосунків з тваринами, форми їх використання, права людини при поводженні з тваринами і її обов'язки перед ними) [3, с. 3].

Ставлення людини до живої природи і зокрема тварин – важливий показник її рівня цивілізованості, її духовного розвитку, а також є критерієм його духовно-соціального здоров'я. Тому етичні проблеми, пов'язані із захистом життя, прямо пов'язані з духовністю людини, під впливом якої вона приймає рішення. Духовність – це внутрішній світ людини, наповнений різноманітним досвідом, почуттям; це інтелект людини, її світобачення; це ступінь відповідальності, яку людина несе за свої вчинки.

Основа цивілізованого життя, життя – без насильства і жорстокості, полягає в усвідомленні морального обов'язку перед довкіллям. Тому важливим завданням виховання в сучасному освітньому просторі є прищеплення молодому поколінню доброти, альтруїзму, відповідальності.

Формування в дитині позитивного ставлення до тварин – перший етап виховання у неї етичного ставлення до навколишнього світу. На його основі дитина осягає необхідність відповідного ставлення до іншої істоти, вчиться

співчуттю, переживанню, емпатії. Розвиваючи в дитині прагнення піклуватися про слабшого – тварину, педагог робить справу захисту тварин особистою справою дитини, яка починає відчувати себе відповідальною за весь оточуючий її світ.

Так виховується етична особистість зі схильністю до альтруїзму, емпатії, відчуття відповідальності до іншого. Гуманізм і доброта стають домінуючими рисами її характеру, а суспільство, відповідно, одержує людину з бажаними якостями. Виховання у цьому випадку йде від конкретних випадків, конкретної етики (ставлення до тварин) до ширшого її розуміння (захист живої природи загалом) і, зрештою, до загальної етики (етичне ставлення до усього оточуючого і зокрема до людини). Отже, виховання біоетичних уявлень у дитини допомагає вирішити не тільки проблему гуманного ставлення до тварин, а й завдання етичного виховання загалом, як основу духовного здоров'я сучасної людини.

Разом з тим емпатія до тварин у більшості людей не реалізується з роками. Школа, яка повинна відіграти вирішальну роль у розвитку цієї здібності, не тільки байдужа, але навіть ворожа до цього завдання [1, с. 16]. Шкільні методи, як правило, базуються на розвитку інтелектуальних здібностей і недостатньо приділяє увагу духовному розвитку школярів. Для підготовки майбутніх вчителів, які спроможні вирішити ці проблеми в Мелітопольському педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького була створена студентська наукова лабораторія "Екологічна освіта для сталого розвитку" [2, с. 69]. Керівником студентської наукової лабораторії призначено доцента кафедри початкової освіти, кандидата педагогічних наук Мелаш В.Д. Координаторами студентської наукової лабораторії є Молодиченко В.В. (професор, д.філос.н.), Мелаш В.Д. (доцент, к.пед.н.), Чернічко Р.М. (к.б.н., старший науковий співробітник Азово-Чорноморської орнітологічної станції НДІ "Біорізноманіття наземних і водних екосистем півдня України).

Мета створення лабораторії – активізувати дослідницьку роботу студентів в галузі екологічної освіти на основі інтеграції досліджень різних факультетів (соціально-гуманітарного, хіміко-біологічного, природничо-географічного, економічного, філологічного). Дослідження ведуться у таких напрямках: розвиток пізнавального інтересу у дітей (дитячий садок – школа) при вивченні живої природи; морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах; біоетична просвіта в контексті толерантності; формування екологічної культури, як сучасної парадигми розвитку суспільства в навчально-виховному процесі; екологічна етика, як антропологічний орієнтир для людини XXI століття; дидактичний сервіс для здійснення освіти, для сталого розвитку; міжнародне співробітництво та екоправо; екотуризм; народні екологічні традиції на релігійні погляди на етику; педагогічна технологія формування екоетичних понять; технологія проведення акцій, тренінгів, дискусій.

Найбільш цікава тема для науковців-початківців, це тема технології біогічних та екоетичних понять. Результати своїх досліджень студенти опановують у просвітницькій діяльності в системі (дитячий садок – школа – ВНЗ – населення). Так були розроблені і проведені виховні заходи для початкових шкіл міста Мелітополя: “Права тварин” (в експериментальному класі при кафедрі початкової освіти); “Толерантне відношення до навколишнього середовища” (ЗНЗ №4); “Дай лапу друже!” (ЗНЗ №6); “Захистимо братів наших менших” (ЗНЗ №14).

Для студентів, які мешкають у гуртожитках, просвітницька бригада лабораторії провела виховний захід “Ми відповідальні за тих, кого приручили”. На заході були присутні Голова громадської організації “Мелітопольське товариство захисту тварин” та ентомолог Мелітопольської санітарно-епідеміологічної станції. Захід мав за мету формування екологоорієнтованих цінностей у студентської молоді, розвиток логічного мислення, вміння аналізувати, робити висновки і вирішувати соціальні питання міста.

Найбільш ефективніша для просвітницької діяльності з проблем біоетики є соціальні акції, які формують громадську думку, соціалізують особистість, формують духовно-соціальне здоров'я. Так студентська наукова лабораторія “Екологічна освіта для сталого розвитку” стала ініціатором проведення соціальної акції “Відкрий своє серце безпритульній тварині”, яка відбулась 26 жовтня 2011 року. Разом з Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького у цій акції прийняли участь Приазовський національний парк, Громадська організація Мелітопольського міського товариства захисту тварин, Мелітопольський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, а також студенти-волонтери. Учасники акції закликали мешканців міста гуманно ставитись до безпритульних тварин, до дотримання норм поведження з домашніми тваринами. В ході акції організаторами був проведений маркер громадської думки “Кожна тварина має право на дім, Як можна вирішити проблему безпритульних тварин?”. Мешканцям міста була надана можливість висловити свою думку і запропонувати шляхи вирішення даної проблеми. Волонтери хіміко-біологічного, соціально-гуманітарного, філологічного факультетів провели флеш-моб “Краще мала допомога, ніж велике співчуття”, під час якого роздавали перехожим листівки, які містять інформацію про правила поведження з домашніми тваринами, необхідність та значення стерілізації, а також реквізити Мелітопольського міського товариства захисту тварин. Після проведення акції студенти-волонтери вирішили звернутися до міських властей, до комітету з питань екології з пропозиціями, як можливо вирішити проблему безпритульних тварин, яка стала еколого-етичною проблемою міста.

Всі ці заходи необхідні майбутнім вчителям для того, щоб оволодіти технологіями формування біоетичних понять, підготувати молоде покоління до

усвідомлення, що здоров'я людини, її виживання в сучасних умовах залежить від духовних пошуків самої людини, її мудрості, поєднань гуманістичних і природничо-наукових знань, розвитку адаптивних можливостей і змін способу її життя.

Література

1. Степанюк А.В., Герц І.І. Біоетика. - вид. 3-є доп. та змін. – Тернопіль: В-во ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2007. – 186 с.
2. Мелаш В.Д. Екологічна культура і етика, як антропологічний орієнтир для людини ХХ / століття // Пост Методика. – 2008. – № 7/84. – С. 67-72.
3. Павлова Т.Н. Біозтика в высшей школе: уч. пос. – М.: МГАВМиБ им. К.И. Скрябина, 1997. – 148 с.

Микитюк О.М., Бойчук Ю.Д., Галій А.І., Янц Н.Д.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

У вирішенні проблеми збереження та розвитку здоров'я провідна роль належить освіті. На вчителів суспільством покладено надзвичайно важливе завдання з формування здоров'я підростаючого покоління. Кінцевим результатом валеологічної освіти і виховання є сформованість у майбутнього вчителя високого рівня культури здоров'я, готовності до побудови здоров'ятворного освітнього середовища в школі, формування здоров'язбережувальної поведінки своїх вихованців.

Основні завдання з валеологічної підготовки майбутнього педагога в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди вирішує кафедра здоров'я людини та корекційної освіти.

Своїми витокami кафедра пов'язана з циклами цивільної оборони і медичної підготовки студентів І-ІІ курсів. Вони були створені з 1961 року в усіх педагогічних та інших гуманітарних вищих навчальних закладах країни на основі наказу Міністерства вищої освіти СРСР. Їх основним завданням було навчання студенток як медичних сестер для цивільної оборони. Така підготовка спрямовувалася до оволодіння знаннями і вміннями надання медичної допомоги ураженим та хворим в умовах застосування зброї масового ураження та виникнення надзвичайних ситуацій.

З 1962 року згідно наказу ректора цикл цивільної оборони і медичної підготовки почав функціонувати на базі кафедри анатомії та фізіології людини (зав. кафедри – проф. Сінельников Р.Я.). З 1965 року цикл перейменований в курс цивільної оборони і медичної підготовки. Юнаки відвідували заняття з

цивільної оборони, дівчата проходили медичну підготовку. Заняття з медичної підготовки проводилися на клінічних базах м. Харкова (лікарні, міський кардіологічний диспансер, СЕС Київського району). Студентки після двохрічної медичної підготовки здавали державний іспит і отримували свідоцтво медичної сестри й ставали на обов'язковий військовий облік.

З 1962 по 1973 роки курс очолював канд. мед. наук Пісаревський Ю.І.

З 1969 по 1972 роки у рамках курсу медичної підготовки існувала практика підготовки інструкторів з лікувальної фізкультури. Практичні заняття проводилися на базі військового госпіталю, фізкультурного диспансеру та міської дитячої поліклініки № 10.

У 1978 році наказом Міністерства освіти УРСР курс цивільної оборони і медичної підготовки перейменованний в кафедру цивільної оборони і медичної підготовки (нач. кафедри - доц. Поляков В.П.).

За період з 1962 по 1990 роки кафедра підготувала більше 15 тисяч дипломованих медичних сестер.

З 1982 до 1990 років кафедру очолював доц. Сірак Д.Л., у штаті кафедри було два професори – докт. фарм. наук Сухомлинов О.К. та докт. мед. наук Халєєва Л.Д.

Кафедра продовжувала здійснювати підготовку медичних сестер до надання медичної допомоги ураженим і потерпілим в умовах виникнення осередків масового ураження, догляду за хворими. Програма медичної підготовки передбачала також формування медико-педагогічного світогляду майбутнього вчителя, його підготовку до викладання в школі основ медико-санітарних знань, практичної діяльності зі збереження здоров'я дітей і підлітків у навчально-виховному процесі. З 1990 року програма медичної підготовки отримала нову назву “Основи медичних знань і охорона здоров'я дітей”, яка в подальшому викладалася на кафедрі анатомії та фізіології людини (зав. кафедри – проф. Микитюк О.М.).

Друга половина 90-х років ХХ століття стала періодом найбільш катастрофічного погіршення екологічного стану навколишнього середовища, наростання депопуляційних процесів, що негативно вплинуло на здоров'я населення. У відповідь на цей виклик відбувається інтенсивне становлення валеології – нової інтегрованої науки, яка вивчає закономірності, способи і механізми формування здоров'я. У зв'язку з необхідністю вирішення проблем відновлення, збереження та розвитку здоров'я людини, введення до навчальних планів усіх спеціальностей нормативної дисципліни “Валеологія” та фахової підготовки майбутніх учителів біології та валеології у квітні 1996 року на природничому факультеті була створена кафедра валеології. З 1996 по 2001 роки завідувачем кафедри була докт. мед. наук, проф. Кривич І.П., з 2001 по 2009 роки - докт. біол. наук, проф. Субота Н.П.

З 2009 року кафедру очолює докт. пед. наук, професор Бойчук Юрій Дмитрович. З 2010 року перейменована в кафедру здоров'я людини та корекційної освіти.

Навчально-виховний процес на кафедрі забезпечують 12 штатних співробітників, з них 1 докт. пед. наук, професор, 5 кандидатів наук, доценти, 5 старших викладачів, 1 викладач, завідувач кабінетом та старший лаборант.

Кафедра забезпечує навчальний процес у студентів, що навчаються за такими напрямками підготовки та спеціалізаціями: “Біологія, спеціалізація - здоров'я людини з основами екології”, “Дошкільне виховання, спеціалізація - логопедія”, “Дошкільне виховання, спеціалізація - сурдопедагогіка”.

Основним напрямком науково-педагогічної діяльності кафедри є колективна наукова теми кафедри “Теоретико-методичні основи підготовки майбутнього педагога до здоров'язбережувальної освітньої діяльності” (державний реєстраційний № 0111U006437).

У рамках цього напрямку викладачі кафедри працюють над проблемами формування валеологічного світогляду студентської молоді засобами освіти; формування еколого-валеологічної культури майбутнього вчителя; упровадження засад здорового способу життя; розробкою здоров'язбережувальних принципів організації навчально-виховного процесу у середній та вищій школі.

Викладачі кафедри для студентів усіх факультетів забезпечують викладання курсу “Валеологія”, який є провідним у формуванні культури здоров'я майбутнього вчителя.

Значне місце в роботі кафедри мають розробки викладачів-корекційних педагогів з упровадження та апробації нових форм та методів роботи з дітьми, що мають вади психофізичного розвитку (технології формування функціонального базису навичок читання та письма і попередження порушень писемного мовлення у дітей дошкільного віку та учнів початкової школи; формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності у розумово відсталих дітей молодшого шкільного віку; корекційна робота, спрямована на подолання аномального розвитку дітей з вадами слуху: використання розвивальних артикуляційних, дихальних та пальчикових вправ у процесі навчання дітей з порушенням слухом тощо).

Корекційні педагоги (дефектологи, логопеди, сурдопедагоги, олігофренопедагоги) на лекціях та лабораторно-практичних заняттях ознайомлюють студентів із причинами, механізмами, симптоматикою різних вад слуху та мовлення. Майбутні вчителі оволодівають сучасними технологіями комплексного обстеження дітей з психофізичними вадами та надання їм спеціальної медико-психолого-педагогічної допомоги.

Особливу важливість має вирішення викладачами кафедри проблеми підготовки майбутніх учителів до реалізації сучасних завдань інклюзивної

освіти. З ратифікацією Україною у 2009 році Конвенції ООН про права інвалідів вітчизняна освіта має створити всі умови для інклюзивних процесів, які пов'язані з інтеграцією дітей, що мають психофізичні вади та особливі освітні потреби у загальноосвітніх навчальних закладах. Сучасні шкільні вчителі до інклюзії не готові.

Питання корекційної-педагогічної роботи в умовах інклюзії терміново нами переглянуті в курсі “Основи дефектології”, який слухають сьогодні наші студенти. Це дозволить підготувати нове покоління майбутніх учителів, які будуть обізнані з медико-фізіологічними та психологічними особливостями дітей з вадами психофізичного розвитку та здатні професійно здійснювати їх навчання, оздоровлення й соціальну адаптацію. Такі вчителі будуть підготовлені до створення в загальноосвітній школі відповідного адаптивного й здоров'язбережувального освітнього середовища для дітей з обмеженими можливостями, забезпечення процесу їх навчання, створення відповідних індивідуальних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення, проведення консультацій для інших педагогів та батьків.

Сучасне навчально-методичне забезпечення кафедри - результат плідної праці викладачів. Відповідно до вимог кредитно-модульної системи та Болонського процесу створено навчально-методичні комплекси, програмно-методичні засоби, видана низка навчальних посібників, довідникової літератури та методичних рекомендації з різних питань збереження здоров'я.

На кафедрі є постійно діючий навчально-методичний кабінет, де студенти можуть користуватися послугами бібліографічної картотеки з проблем валеології та корекційної педагогіки, відеотеки та бібліотеки електронних видань, мультимедійних розробок до лекційних занять.

Співробітники кафедри беруть активну участь у роботі наукових форумів в Україні та за кордоном як члени оргкомітетів, головуючі секцій, доповідачі. Дослідження науковців кафедри висвітлюються у періодичних та фахових наукових виданнях. Серед них більше ніж 500 наукових та навчально-методичних публікацій.

Викладачі кафедри працюють над реалізацією регіонального проекту Харківського міського відділення Української Асоціації “Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю” зі створення оздоровчої системи через комплекс систематичних заходів, спрямованих на формування в учнів розуміння важливості піклування про своє здоров'я й фізичний розвиток, розробки й упровадження у навчально-виховний процес педагогічних здоров'язбережувальних технологій; беруть активну участь в роботі Благодійного фонду “Інститут раннього втручання”, розповсюджують досвід ранньої діагностики та корекції можливих відхилень розвитку у дітей. У складі групи Міністерства праці та соціальної політики України розробляли стандарти надання ранньої допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку.

На кафедрі постійно діють науковий та методичний семінари, традиційним є проведення міської студентської наукової конференції “Здоров’я через освіту”, студентської олімпіади з валеології та загальноуніверситетської науково-просвітницької валеологічної акції “Здоров’я молоді – здоров’я нації”, присвяченої Міжнародному Дню боротьби зі СНІДом.

З 2011 року кафедра започатковує щорічне проведення “Тижня здоров’я” та Всеукраїнської науково-практичної конференції “Педагогіка здоров’я”, присвячених Міжнародному Дню здоров’я.

Багато років на кафедрі плідно працюють наукові гуртки “Захист прав дітей з вадами в розвитку” та “Вербальні та невербальні засоби комунікацій”.

Викладачі кафедри - куратори академічних груп активно співпрацюють із органами студентського самоврядування, спрямовують виховну роботу згідно з основними завданнями кафедри щодо формування високого рівня культури здоров’я майбутнього вчителя.

Завдяки угодам про творче співробітництво, при проходженні практики студенти, що вивчають сурдопедагогіку та логопедію, відвідують спеціальні дошкільні заклади, школи та медичні установи. Серед баз валеологічної практики студентів – майбутніх учителів біології та основ здоров’я - загальноосвітні школи різного типу м. Харкова, які входять до “Європейської мережі шкіл-сприяння здоров’ю”, науково-дослідні, медичні та оздоровчі центри м. Харкова - НДІ охорони здоров’я дітей і підлітків, Харківський обласний спеціалізований будинок дитини, Харківська обласна психолого-медико-педагогічна консультація та інші навчальні бази.

Кафедра також тісно співпрацює із кафедрою валеології ХНУ імені В. Н. Каразіна, Інститутом спеціальної педагогіки НАПН України, Інститутом дерматології та венерології НАМН України, Асоціацією валеологів України, Центром формування здорового способу життя Харківської академії неперервної освіти, Харківським осередком Всеукраїнської асоціації корекційних педагогів, Харківською обласною громадською організацією батьків дітей-інвалідів “Точка опори”, Харківським обласним Центром профілактики та боротьби зі СНІДом, Харківським обласним відділенням Всеукраїнської мережі людей, які живуть з ВІЛ/СНІД, молодіжним волонтерським рухом “Червоного Хреста”, благодійним фондом допомоги дітям з аутизмом та розладами мови “Квіти життя”.

У професійному становленні майбутнього вчителя кафедра здоров’я людини та корекційної освіти виконує надзвичайно важливу роль, забезпечує високий рівень його готовності до активного впровадження в педагогічній діяльності здоров’язбережувальних педагогічних технологій, які дозволяють максимально оптимізувати з валеологічних позицій освітнє середовище, знизити його здоров’явитратний вплив на учасників навчально-виховного процесу.

Мірошніченко О.М.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

ІМІДЖ ВЧИТЕЛЯ ТА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ

Основним завданням сучасної освіти є підвищення психологічної, медичної й історико-культурної грамотності населення. Важливим завданням є те, щоб люди мали хоча б елементарні уявлення про біологію власного тіла, фізіологічні процеси, які в ньому відбуваються, способи профілактики недуг, збереження свого фізичного стану в нормі. Мали уявлення про свій внутрішній світ, про сфери душі та духовного, вміли регулювати свої емоції. Саме просвіта, навчання, виховання культури здоров'я є основними завданнями сучасної школи та педагогів. Учитель має викликати інтерес у школярів до своєї особистості та бути прикладом й ідеалом для них. Образ педагога повинен надихати учнів, тому вчителю необхідно постійно вдосконалюватися, створюючи власний імідж.

Висвітленню сутності проблем здоров'я та різних аспектів здорового способу життя присвячені дослідження філософів, медиків, соціологів (М. Амосова, Г. Апанасенка, І. Брехмана, Е. Булич, В. Войтенко, С. Громбаха, В. Казначеева, В. Колбанова, М. Куїнджі, І. Муравова, Ю. Лісіцина, В. Петленка, Г. Сердюковської, С. Страшко Л. Суценко, А. Щедриної та інших); а також психолого-педагогічні дослідження (Г. Власюк, Ю. Бойчука, Г. Голобородько, М. Гончаренко, О. Дубогай, Г. Зайцева, С. Лапаєнко, С. Свириденко, В. Оржеховської, Л. Татарникової та інших).

В останні роки значна увага приділяється професійній компетентності вчителя та з'являється новий напрям в педагогічній науці — педагогічна іміджологія, у розвиток якої зробили свій внесок С. Амінтаєва, М. Апраסקіна, Є. Бекетова, Л. Жарікова, А. Калюжний, Е. Петрова, Н. Тарасенко, В. Шепель, В. Черепанова.

Здоров'я - одне з основних джерел радості, щасливого повноцінного життя. Воно є основним із фундаментальних загальнолюдських цінностей. Здоров'я залежить, насамперед, від того, як людина ставиться до нього, адже медики, психологи вказують на те, що на 50% наше здоров'я залежить від здорового способу життя людини і лише на 10% — від рівня розвитку медичного обслуговування населення. Решта, а саме 20%, залежить від спадковості й 20% — від стану навколишнього середовища.

На жаль не всі учні і вчителі мають високий рівень культури здоров'я та ведуть здоровий спосіб життя. Дуже часто буває так, що в молоді відсутній інтерес до своєї особистості взагалі і до здоров'я, зокрема. Таке можливе з різних причин: приклад батьків, які зловживають шкідливими звичками; погані компанії, в які може потрапити дитина з гарної сім'ї, бажання бути "дорослими" тощо.